

ΓΙΑ ΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΠΟΥ ΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

I. ΕΝΑ ΝΕΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

Στόχος μας είναι η καλλιέργεια και η προώθηση ενός νέου συμμετοχικού μοντέλου οικονομικής ανάπτυξης, το οποίο θα εξασφαλίσει μία ευρεία διασπορά των ωφελημάτων της ευημερίας σε εργαζομένους, συνταξιούχους και μικροαποταμιευτές. Ενός μοντέλου που θα βασίζεται στις αρχές της συνεννόησης, της αλληλεγγύης και της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Το μοντέλο αυτό περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τα εξής:

1. Ευρεία διασπορά μετοχών : Όταν εισάγονται είτε δημόσιες, είτε ιδιωτικές επιχειρήσεις στο Χρηματιστήριο, πρέπει να διευκολύνεται η διανομή μεγάλου αριθμού μετοχών σε μικρο-επενδυτές. Δημιουργείται έτσι μία εκτεταμένη βάση επιχειρηματικής ιδιοκτησίας, που εξασφαλίζει την ευρεία διανομή του μερίσματος της οικονομικής ανάπτυξης σε πολλά κοινωνικά στρώματα.

Ο πολίτης συμμετέχει έτσι στην διαδικασία της οικονομικής ανάπτυξης, όχι μόνο ως καταναλωτής καλύτερων υπηρεσιών, αλλά και ως επενδυτής και μερισματούχος στην προσπάθεια ευημερίας και σύγκλισης της χώρας μας προς τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Προνομιακή διάθεση μετοχών στους εργαζομένους : Στις δημόσιες επιχειρήσεις που μετοχοποιούνται προβλέπεται η προνομιακή διάθεση μετοχών στους εργαζόμενους. Έτσι δημιουργούνται κίνητρα συνεχούς βελτίωσης της παραγωγικότητας και της κερδοφορίας της επιχείρησης.

Ανάλογες πρωτοβουλίες πρέπει να αρχίσουν να αναλαμβάνονται και από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, όπως γίνεται στις ανεπτυγμένες οικονομίες. Στις ανεπτυγμένες χώρες, πολλές επιχειρήσεις που θέλουν να προσαρμοστούν στις σημερινές απαιτήσεις της παγκοσμιοποίησης, δεν επενδύουν μόνο σε εξοπλισμό και τεχνολογία, αλλά και στα στελέχη και το προσωπικό τους. Εάν το προσωπικό εκπαιδεύεται σε νέες γνώσεις και αναλαμβάνει μεγαλύτερες ευθύνες για την πορεία της επιχείρησης, τότε θα πρέπει να υπάρχει και ένας μηχανισμός επιβράβευσης της δικής του προσπάθειας και συμμετοχής. Αυτό εξασφαλίζεται με την προνομιακή απόκτηση μετοχών της επιχείρησης, ανάλογα με την θέση και τις ευθύνες του κάθε στελέχους. Η καλή πορεία της επιχείρησης αντανακλάται αμέσως στην χρηματιστηριακή τιμή της μετοχής και κατά συνέπεια στα μερίσματα που λαμβάνουν οι εργαζόμενοι-μέτοχοι. Το συμμετοχικό αυτό σχήμα είναι πολύ πιο διαφανές και αξιοκρατικό από πολλά άλλα μοντέλα μισθολογικών και συλλογικών διαπραγματεύσεων και γιαυτό αρχίζει και κερδίζει έδαφος σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα.

3. Στήριξη ασφαλισμένων : Σε αρκετές δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς, οι εργαζόμενοι διακατέχονται από αβεβαιότητα για το ασφαλιστικό τους μέλλον και τις συντάξεις τους, λόγω των ελλειμμάτων που εμφανίζουν τα ταμεία τους. Η κάλυψη των ελλειμμάτων αυτών είναι βέβαια αδύνατον να γίνει από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, τόσο εξαιτίας της σημερινής δημοσιονομικής

στενότητας, όσο και γιατί μια τέτοια ρύθμιση μεταθέτει το βάρος ενός συγκεκριμένου ταμείου σε όλους τους φορολογούμενους ανεξαιρέτως, πράγμα που δεν είναι κοινωνικά δίκαιο.

Η μετοχοποίηση της δημόσιας επιχείρησης μπορεί όμως να αποτελέσει ιδανική ευκαιρία για την αντιμετώπιση του ασφαλιστικού προβλήματος των εργαζομένων. Το Ταμείο τους μπορεί να προικοδοτηθεί με ένα πακέτο μετοχών της ίδιας της επιχείρησης, τα μερίσματα από τις οποίες μπορούν να χρηματοδοτούν στο διηνεκές ένα σημαντικό μέρος των συντάξεων.

Ταυτόχρονα όμως η μετοχική προικοδότηση του Ταμείου, δημιουργεί και επιπλέον κίνητρα στους ήδη εργαζόμενους για αύξηση της αποτελεσματικότητας και της κερδοφορίας της επιχείρησης, αφού με τον τρόπο αυτό ενισχύεται άμεσα η σημερινή ασφαλιστική και η μελλοντική συνταξιοδοτική τους κάλυψη. Μέσα σε ένα τέτοιο συμμετοχικό πλαίσιο της δημόσιας επιχείρησης εκφράζεται πολύ καλύτερα και πολύ πρακτικά η αλληλεγγύη μεταξύ συνταξιούχων και εργαζομένων, που είναι απαραίτητη για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος στην εποχή μας.

Βέβαια, η προνομιακή διάθεση μετοχών στο προσωπικό της επιχείρησης και στο Ταμείο τους πρέπει να γίνεται σε περιορισμένη έκταση ως προς το σύνολο της μετοχοποίησης. Το υπόλοιπο της μετοχοποίησης πρέπει να επαρκεί για να χρηματοδοτήσει τις επενδύσεις της επιχείρησης σε νέες τεχνολογίες, την είσπραξη μιας σημαντικής προσόδου από το κράτος, αλλά και να εξασφαλίσει μια επαρκή διανομή των μετοχών σε ευρέα λαϊκά στρώματα.

II. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Καθώς ολοκληρώνεται η προσπάθεια της χώρας μας να ενταχθεί στην ΟΝΕ, θα αρχίσουν να ξαναμπάνουν στο προσκήνιο ζητήματα που αφορούν την μονιμότερη διάρθρωση της οικονομίας, την κατανομή της ευημερίας, την κοινωνική δικαιοσύνη.

Αρκετά πράγματα θα βελτιωθούν με το ίδιο το γεγονός της ένταξης στο ευρώ, για άλλα όμως θα χρειαστεί να προετοιμάσουμε κατάλληλα την οικονομία μας πολιτική για να είναι σε θέση να αξιοποιήσει τα νέα δεδομένα, να εκμεταλλευτεί τις νέες ευκαιρίες και να συντελέσει στην εκπλήρωση των στόχων μας.

Με την ένταξη μας στο ευρώ πετυχαίνουμε ταυτόχρονα δύο πράγματα: την αποκλιμάκωση των επιτοκίων δανεισμού και την σταθερότητα των τιμών. Τα επιτόκια δανεισμού του δημοσίου θα μειωθούν από 2 έως 4 μονάδες και ανάλογη πορεία θα ακολουθήσουν και όλα τα επιτόκια των δανείων που δίνουν οι τράπεζες σε επιχειρήσεις, σε οικογένειες για στεγαστικά δάνεια, στους πολίτες για καταναλωτικά δάνεια στους νέους για σπουδές.

Το κόστος αυτών των δανείων θα είναι πολύ μικρότερο απ' ότι είναι σήμερα με αποτέλεσμα το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών να αυξηθεί. Αυτό το φαινόμενο συνιστά μία σημαντική **αναδιανομή εισοδήματος** σε όφελος των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων και σε βάρος του χρηματοπιστωτικού τομέα. Γίνεται μία μεταφορά πόρων από το τραπεζικό σύστημα προς την πραγματική οικονομία, τις επενδύσεις και την κατανάλωση ευρέων κοινωνικών στρωμάτων. Ωφελούνται έτσι τα μεγάλα τμήματα της κοινωνίας, με έντονα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα για όλη την οικονομία.

Το εισόδημα των εργαζομένων στην ΟΝΕ δεν θα κινδυνεύει να διαβρωθεί από τον πληθωρισμό. Ο ανταγωνισμός των επιχειρήσεων σε όλη την Ευρωπαϊκή ένωση θα σημαίνει καλύτερη εξυπηρέτηση και φθηνότερα προϊόντα για όλους τους καταναλωτές. Η αγοραστική αξία του εισοδήματος θα αυξηθεί. Όμως και η κυβέρνηση θα μπορεί πολύ πιο εύκολα να εγγυάται το πραγματικό εισόδημα των εργαζομένων, ενώ ταυτόχρονα με την

5

αναπτυξιακή της πολιτική θα δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την αύξηση
του.

Όμως το ίδιο όφελος που θα έχει στο κόστος δανεισμού της μία επιχείρηση και ένα νοικοκυριό, θα έχει και το ελληνικό δημόσιο, το οποίο (δυστυχώς) αποτελεί και τον μεγαλύτερο δανειστή από όλους τους άλλους

III. ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1. **Ιδεολογικός :** Η διαμόρφωση ενός νέου ιδεολογικού πλαισίου αναφοράς στο οποίο θα εντάσσονται οι αποφάσεις της οικονομικής πολιτικής, η πορεία προς την ΟΝΕ, οι διαρθρωτικές αλλαγές και οι προοπτικές των εργασιακών σχέσεων. Το νέο αυτό πλαίσιο είναι απαραίτητο για να ξεπεραστεί οριστικά το “απολογητικό σύνδρομο” που χαρακτηρίζει πολύ συχνά τα επιχειρήματα της κυβέρνησης και ιδιαίτερα του κόμματος. Το σύνδρομο της απολογίας για τις επιχειρούμενες μεταρρυθμίσεις οφείλεται στο ό,τι εξακολουθεί και παραμένει ως κυρίαρχη η αναφορά στο παραδοσιακό ιδεολογικό οπλοστάσιο του κρατισμού, παρά τις κάποιες πρόσφατες διαφοροποιήσεις.

Είναι χαρακτηριστικό ότι αντί να παρουσιάζεται στην κοινή γνώμη το τι κέρδισαν οι κοινωνίες που προχώρησαν σε γενναίες οικονομικές μεταρρυθμίσεις, γίνεται συστηματική προσπάθεια να πειστεί η ελληνική κοινή γνώμη ότι οι αλλαγές είναι οριακές και ότι “τα πράγματα δεν αλλάζουν”. Αυτό βέβαια δεν πείθει ούτε αυτούς που ξεβλοεύονται από τις μεταρρυθμίσεις, αλλά ούτε κινητοποιεί όσους θα ήθελαν να τις υποστηρίξουν.

2. **Διείσδυση σε άλλα κόμματα :** Η επιρροή στον πολιτικό χώρο της Ν.Δ. θα αυξηθεί, καθώς γίνεται φανερό ότι η κυβέρνηση έχει επιφέρει συνθήκες οικονομικής σταθερότητας και ανάπτυξης σε ρυθμούς που είχαν επί δεκαετίες να εμφανιστούν στην χώρα μας. Η κυβέρνηση έχει ήδη αποδείξει το συγκριτικό της πλεονέκτημα στο “νοικοκύρεμα” των δημόσιων οικονομικών και μπορεί επίσης να κεφαλαιοποιήσει όλη την τρέχουσα επιτυχία από την “θετική ψήφο” των διεθνών και εγχώριων επενδυτών.

Με την πολιτική της ευρείας λαϊκής συμμετοχής μπορούν να κινητοποιηθούν στρώματα και κοινωνικές κατηγορίες αποταμιευτών, μικροεισοδηματιών, νέων επαγγελματιών, στελεχών επιχειρήσεων, κλπ, που αποτελούν τον κύριο κορμό των υποστηρικτών της Ν.Δ.

Αντίστοιχη διείσδυση μπορεί να παρατηρηθεί και στους υποστηρικτές του ΣΥΝ.

3. Συνδικαλιστική εξέλιξη : Η κατεύθυνση της ευρείας συμμετοχής εργαζομένων στο Μετοχικό Κεφάλαιο των επιχειρήσεων τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημόσιου τομέα, θα διαμορφώσει σταδιακά νέα σύγχρονα δεδομένα στις συλλογικές δραστηριότητες των εργαζομένων. Θα μετατοπίσει βαθμιαία το κέντρο βάρους από τις κεντρικές συνδικαλιστικές διεκδικήσεις για τα ποσοστά των αυξήσεων και θα τις κατευθύνει σε πιο ώριμες επιλογές “μακράς πνοής” για την διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησης και την συνολικότερη θετική πορεία της οικονομίας. .

4. Διαφάνεια και έλεγχος : Με την μετοχοποίηση ικανοποιείται και η απαίτηση της κοινωνίας για μεγαλύτερο έλεγχο και διαφάνεια των πεπραγμένων των Δημοσίων Επιχειρήσεων και καλύτερη αξιοποίηση των φόρων που καταβάλλουν οι πολίτες. Κατά καιρούς στην προσπάθεια των κυβερνήσεων να προσδώσουν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και διαφάνεια στην λειτουργία των δημοσίων επιχειρήσεων εφαρμόστηκαν διάφοροι θεσμοί “κοινωνικού ελέγχου”, “κοινωνικής ευθύνης”, λογοδοσίας των Διοικήσεων στο Κοινοβούλιο κλπ. Όλα αυτά όμως είχαν μηδαμινή ή περιορισμένη επιτυχία στις διάφορες χώρες, καθώς δεν κατάφεραν ούτε να κάνουν την δραστηριότητα της επιχείρησης άμεσα ελέγξιμη από τους πολίτες, ούτε

και να επιβάλουν κάποιο αξιόπιστο μηχανισμό κυρώσεων στα διευθυντικά της στελέχη, όταν αυτά δεν επετύγχαναν τους στόχους.

Με τις σημερινές όμως δυνατότητες διάδοσης και χρήσης της πληροφορίας, η εισαγωγή μιας εταιρείας στο Χρηματιστήριο δημιουργεί μία σπουδαία ευκαιρία συνεχούς παρακολούθησης και αξιολόγησης της πορείας της επιχείρησης από το ευρύ κοινό, πράγμα που πολλές φορές είναι πιο αποτελεσματικό από τις παραδοσιακές μορφές εποπτείας και ελέγχου. Η πορεία της τιμής της μετοχής μίας δημόσιας επιχείρησης μπορεί να δράσει έτσι ως κοινωνικά διαφανής, προσιτός και αξιόπιστος δείκτης της πορείας της εταιρείας και να επιβάλει μια σειρά μέτρων και αποφάσεων της Διοίκησης, που διαφορετικά θα απαιτούσαν πολύ μεγαλύτερο οργανωτικό και πολιτικό κόστος. Έτσι περιορίζονται ή και εξαφανίζονται τα κίνητρα πελατειακής συμπεριφοράς που υιοθετείται συχνά από Διοικήσεις και στελέχη δημοσίων οργανισμών, εκμεταλλευόμενοι την αδυναμία έγκαιρου ελέγχου από τα εποπτεύοντα κυβερνητικά όργανα.